

Afgørelser – Reg. nr.: 05374.00

**Fredningen vedrører: Hald Sø Syd - afvist er
omfattet af 00696.00**

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

12-08-1970

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET>

F A L D N I N G S R E T T E

F O R V I B O R G A M T I H E D E T A A S .

J - 34/1969

OMFATTET AF ANDEN
FREDNING (Se REG. NR. 00696.000)

K R N I L I G E

afsagt den 12. august 1970

i sagen om

fredning af matr.nr. 14 d, 15 e

Lynggaard by og sogn beliggende

ved sydspidsen af Hald sø.

(Tidligere dele af matr.nr.

14 g og 15 g ibd.)

om etablering af offent-
lig adgang

Overfredningsnævnet har i skrivelse af 16. juli 1969 (390/39) til landretsadvokat Bjarne Johnson, Viborg, udtalt:

- " 1. Den pågældende ejendom er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 5. februar 1962, således at området skal bevares i sin nuværende tilstand. Det må således bl.a. ikke bebygges, hverken varigt eller midlertidigt, beplantes eller opdyrkes, og der må ikke anbringes lysmaster, reklamemaster, telefonpøle eller lignende eller i det hele anbringes eller indrettes noget, der kan virke forstyrrende for udsynet eller skæmmende.

I 1962 anmodede Danmarks Naturfredningsforening politimesteren i Viborg om at rejse politisag, idet foreningen i en skrivelse af 29. august 1962 bemærkede, at det foreslå oplyst, at ejendommen i et vist omfang benyttes som campingplads, jfr. vedlagte fotokopi af den fotokopi, der ligger i Overfredningsnævnets sag.

Allerede i maj 1962 havde foreningen rettet henvendelse til fredningsnævnet for Viborg amterådsreds med anmodning til nævnet om at foretage skrift til at bringe forholdet til ophør, om nødvendigt ved at indlede politisag. Fredningsnævnet fremsendte efter afholdt besigtigelse sagen til Overfredningsnævnet den 1. november 1962 med en frekennet ansejning fra gårdejer Olaf Pedersen om dispensation til indretning af campingplads på dele af matr.numrene 14 g og 15 g Lysgaard by og sogn. Fredningsnævnets ventering i sagen var sålydende:

" Da telteplacering og camping i det omfang, som er forudsat i ansøgningen, i længden må ventes at medføre forandringer i arealets naturtilstand, vil det formentlig være uheldigt at inddekke ansøgeren i denne henseende. Imidlertid er der efter nævnets opfattelse utvivlsomt trang til at åbne arealet for almenheden til ophold og badning, hvortil det fra gammel tid har været benyttet også af den stedlige befolkning. Med denne mulighed for øje vil der også være behov for en kiosk- og toiletbygning på arealet, og en sådan vil efter nævnets skøn kunne placeres på det foreslåede eller et andet sted og udformes på en sådan måde, at den ikke bliver iøjnefaldende eller skæmmende.

En sådan brug af arealet må også forudsætte, at i hvert fald en del af dette nærmest den offentlige vej kan benyttes til parkering, da den nærmeste parkeringsplads (på Havnbjerg) allerede er utilstrækkelig.

Såfremt Overfredningsnævnet måtte afslå at inddekke det ansøgte, vil man derfor sætte pris på en tilkendegivelse om, hvorvidt de til opførelse af en kiosk- og toiletbygning og indretning af parkering på arealet fornødne dispensationer fra fredningsbestemmelserne kan forventes meddelt, idet nævnet i så fald vil være sindet at rejse sag om udvidelse af servitutbestemmelserne med henblik på at give almenheden adgang til arealet - med en yderligere erstatning i den anledning.

Herunder vil også ordlyden af de gældende fredningsbestemmelser kunne ændres, så at telteplacering, camping o.l. udtrykkelig udelukkes."

Samtidig oplyste nævnet, at politimesteren havde stillet politisagen i bero på Overfredningsnævnets afgørelse.

Overfredningsnævnet besigtigede området den 5. juli 1963 og forhandlede med bl.a. Deres klient og overretssagfører Kjøstrup.

Overfredningsnævnet meddelte herefter i skrivelse af 23. december 1963 ejeren, at etablering af campingplads på de fredede arealer ikke er foreneligt med fredningskonditionens bestemmelser, og at man ikke kunne inddekke det ansøgte. Samtidig udtalte Overfredningsnævnet følgende over for fredningsnævnet:

" Fredningsnævnet har i ovennævnte skrivelse anført, at der utvivlsomt må antages at eksistere et behov for på det pågældende sted

at åbne et areal for almenheden til ophold og badning, og fredningsnævnet har derfor, såfremt Overfredningsnævnet måtte afslå det fremsatte andragende om indretning af en campingplads, udbedt sig en tilkendegivelse fra Overfredningsnævnet om, hvorvidt der i forbindelse med en eventuel åbning af et areal for offentligheden vil kunne forventes meddelt de fornødne dispensationer fra fredningsbestemmelserne med henblik på opførelse af en kiosk- og toiletbygning samt indretning af parkeringsplads indenfor det fredede.

Det bemærkes, at Fredningsplanudvalget for Aalborg og Viborg antor i en over sagen indhentet udtalelse har kunnet tiltræde, at størstedelen af den del af Matr.nr. numrene 14 g og 15 g, som ifølge andragendet agtedes anvendt til campingplads, gennem udvidede fredningsbestemmelser åbnes for almenheden til ophold og badning, samt ^{at} en mindre toiletbygning anbringes øverst på arealet.

I denne anledning skal man meddele, at Overfredningsnævnet, såfremt der måtte blive forelagt dette en kendelse, som i rimeligt omfang indestemmer behovet for på det pågældende sted at åbne et areal for almenheden til ophold og badning, vil være sindet at stadfæste en sådan kendelse.

Det tilføjes, at Overfredningsnævnet i forbindelse med åbningen kan tiltræde, at der på arealet anbringes en mindre toiletbygning, hverisod man ikke finder at kunne godkende, at der indenfor det fredede anlægges en parkeringsplads. I forbindelse med spørgsmålet om opførelse af en toiletbygning henleder man opmærksomheden på den hestagt tilbagefølgende erklæring af 25. oktober 1962 fra amtet i Viberg. "

Gårdejer Pedersen fik tilsendt en genpart af skrivelserne til fredningsnævnet, men de to skrivelser af 23. december 1963 ses ikke at være tilsendt overretssagfører Ejstrup. Denne blev imidlertid gennem gårdejer Pedersen gjort bekendt med begge skrivelser, hvilket ses af skrivelse fra overretssagføreren af 30. januar 1964 (j.nr. 12020), heri bl.a. protesteredes mod udvidelse af fredningen samt spørges, om udtrykket "campingplads" også dækker det forhold, at en tilfældig besøgende, der har telt ned, rejser et sådant telt for en kortere tid, f.eks. en eftermiddag el. lign.

Den 13. februar 1964 svarede Overfredningsnævnet således:

* I anledning af Deres skrivelse af 30. januar 1964 - j.nr.12.020 - vedrørende fredningsbestemmelserne på den Deres Klient gårdejer Olaf John Pedersen tilhørende ejendomme matr.nr. 14 g og 15 g Lysgaard by og sogn, skal man meddele, at spørgsmålet om en udvidelse af fredningsbestemmelserne om Hald sø, således at det omhandlede areal åbnes for offentligheden til ophold og badning, er taget op af fredningsnævnet for Viborg amtsrådskreds og vil blive afgjort ved en kendelse afsagt af dette. En eventuel kendelse vil indeholde bestemmelser om erstatningsydelse m.v., og en sådan kendelse kan isvrigt indkomme for Overfredningsnævnet på sædvanlig måde.

Når spørgsmålet har været forelagt Overfredningsnævnet, forinden fredningsnævnet har taget sagen op til endelig behandling, skyldes det, at en udvidelse af fredningsbestemmelserne som oven for anført, vil medføre, at der skal dispenseres fra Overfredningsnævnets kendelser af 5. februar og 12. maj 1942 og en sådan dispensation kan alene Overfredningsnævnet give.

For så vidt angår spørgsmålet om fortolkningen af udtrykket "campingplads" i Overfredningsnævnets skrivelse af 23. december 1963 skal man meddele, at Overfredningsnævnet ikke finder at kunne give en almindelig udtalelse om, hvornår forbudet mod camping m.v. kan anses overtrådt eller ikke, men at dette spørgsmål må afgøres i de enkelte tilfælde og af de påtaleberettigede efter kendelsen, eventuelt med anke til Overfredningsnævnet, og vil endelig henbære under domstolene.

Man skal dog bemærke, at Overfredningsnævnet for sit vedkommende ikke mener, at det af Dem skitserede eksempel falder ind under forbudet. "

I juni 1964 fremkom til Overfredningsnævnet en ny ansøgning fra gårdejer Pedersen, behandlet af fredningsnævnet den 3. juni 1964, jfr. vedlagte udkrift. Andragendet indeholdes i en skrivelse fra overretssagfører Ejstrup af 26. februar 1964 (j.nr. 12020).

Overfredningsnævnet afholdt i denne anledning en ny besigtigelse den 3. juli 1964 og forhandlede påny med gårdejer Pedersen og overretssagfører Ejstrup. Det fremgår af Overfredningsnævnets referat, at ejeren ikke alene ønskede at opføre kiosk- og tør-toilet, men tillige at benytte græsmarken mellem vejen og søen til en-dagsturistens henstilling af motorbiler med telte og læskurme.

Sagen udsattes herefter på undersøgelse, som skulle foretages af fredningsplanudvalget for Viborg om med henblik på, om der måtte være andre steder, hvor der var mulighed for indretning af en parkeringsplads.

I november 1965 henvendte gårdejer Pedersen sig til fredningsnævnets formand og beklagede, at Overfredningsnævnet endnu ikke havde taget stilling til andragendet fra 1964. Overfredningsnævnet meddelte herefter den 13. december 1965 gårdejer Pedersen, at man havde anmodet fredningsplanudvalget om at foretage det videre til sagens løsning, men at man endnu ikke havde modtaget underretning om, hvad der var passeret. Endvidere meddelte man gårdejeren, at man samtidig havde underrettet fredningsplanudvalget om hans henvendelse.

Man gik herved ud fra, at gårdejer Pedersen efter de gentagne forhandlinger var klar over, at parkering ikke kunne tillades, eller i al fald kun kunne ventes tilladt, hvis enhver anden løsning af parkeringsforholdene måtte opgives.

I al fald i 1966 var der kontakt mellem fredningsplanudvalget og gårdejer Pedersen, idet planudvalget på Overfredningsnævnets foranledning rettede henvendelse til gårdejer Pedersen med henblik på køb af arealet for at få dette åbnet for ophold og badning. Overretssagfører Ejstrup meddelte den 26. juli 1966 (12020) udvalget, at hans klient ikke ønskede at afhænde nogen del af arealet, men at han ubetinget var villig til at forhandle med udvalget om beskaffenheden af de foranstaltninger, han ønskede at lade foretage.

Den 21. august 1967 meddelte planudvalget Overfredningsnævnet, at det ikke var lykkedes ved køb af få løst spørgsmålet om parkering, ophold og badning, idet man fastholdt, at det areal, der tilhører gårdejer Pedersen, ikke bør benyttes til camping eller parkering. Samtidig oplyste udvalget, at Havnbjerg sogneråd, såfremt fredningsmyndighederne skaffede areal til ophold

og badning, ville vende tilbage til sagen med henblik på eventuel ekspropriation af areal til parkeringsplads.

Den 13. september 1967 udtalte Overfredningsnævnet endelig, at det fortsat var af den opfattelse, at der bør skaffes adgang til ophold og badning ved sydenden af søen, og at man var villig til at ændre fredningskendelsen i overensstemmelse hermed.

Herved ville tilvejebringes mulighed for sognerådet for at gå videre med sagen som anført. Sluttelig udtaltes, at man ville sætte pris på, om fredningsplanudvalget ville være villig til at gå videre med sagen på dette grundlag med henblik på over for fredningsnævnet for Viborg amtstadsreds at rejse spørgsmålet om ændring af kendelsen som anført.

2. Som det fremgår af foranstående, har sagen, således som det også ses af Deres skrivelse, haft en lang og trang gang, og Overfredningsnævnet burde muligt/1964 i anledning af den fornyede ansøgning påny have præciseret sin stilling som den fremgik af afslaget i 1963. Man må imidlertid heroverfor fastholde, at dette ikke berettiger gårdejer Pedersen til at anvende arealet i strid med fredningsbestemmelserne, ligesom man må fastholde, at han for år tilbage er gjort bekendt med, at kendelsen efter Overfredningsnævnets opfattelse hindrer benyttelse af arealet såvel til camping- som til parkeringsplads. Man må på denne baggrund have lov at hævde, at en væsentlig del af vanskelighederne skyldes, at gårdejer Pedersen har ønsket på den ene side at beholde arealet, men på den anden side at benytte det på en måde, som forudsætter en ændring i kendelsen. "

I skrivelse af 24. juli 1969 udbød fredningsnævnet sig en erklæring fra planudvalget og Danmarks Naturfredningsforening.

I skrivelse af 3. september 1969 svarede Danmarks Naturfredningsforening: "

skal foreningen hermed anmode nævnet om at supplere den af over-

fredningsnævnet den 5/2-1942 afsagte kendelse vedrørende fredning af arealer omkring Hald og med følgende bestemmelse:

Offentligheden skal have adgang for færdsel til føds og ophold på de af Olaf Pedersen tilhørende arealer ved sydenden af Hald og omfattende dele af matr.nr. 14 g og 15 g Lysgaard by og sogn.

Badning i søen skal være tilladt offentligheden.

..... "

I skrivelse af 12. september 1969 udtalte landretsadvokater Johnsen: ".....Jeg kan herefter meddele, at min klient ikke er interesseret i, at arealet alene åbnes for ophold og badning, og at han ikke under den forudsætning vil opføre nogen toiletbygning"

Det bemærkes, at et berømmet møde i december 1969 måtte aflyses på grund af snestorm.

Nævnet har besøgt arealet og forhandlet med de interesserede parter på et møde den 27. maj 1970.

På dette møde udtalte landretsadvokater Johnsen: "-..... protesterede mod at arealet åbnes, navnlig under hensyn til at hans mandant ikke kan være tjent med at skulle holde arealet renholdt uden vederlag, hvorhos der ikke er fornødne sanitære muligheder eller parkeringspladser. Landretsadvokater Johnsen forbeholder sig at kræve erstatning og godtgørelse for advokatbistand. Han var enig i, at spørgsmålet om arealets anvendelse som campingplads henføres under overfredningsnævnet, hvis afgørelse man respekterer. Han krævede, at der - under forudsætning af rejningskrævens påstand gives medhold - tilføjes hans mandant et årligt vederlag for arealets renholdelse. "

Planudvalget var repræsenteret ved sin tekniske sekretær, der oplyste: " at planudvalget har en konto, over hvilken der eventuelt kan hæves til udgifter til arealets renholdelse. "

Sekretæren havde ikke forslag til vilkårenes ændring.

Danmarks Naturfredningsforening henholdt sig til den fremlagte begæring.

Nævnet skal udtale:

Det fremgår af det oplyste, at ejeren Olaf Pedersen intet har imod, at omegnens beboere, herunder børn, som tidligere fra parcellen kan bade i søen.

Ved sagens afgørelse lægger nævnet vægt på, at parkeringsproblemet ved offentlig adgang, er uløst, ligesom det er ganske usikkert, om de fornødne sanitære faciliteter kan etableres.

Nævnet må derfor nu - i modsætning til tidligere - være afgørende betænkelighed ved at fremsætte det foreslåede forslag til offentlig adgang.

Under hensyn til gældende praksis findes der ikke at kunne tilkendes noget særligt advokatsalær.

F h i b e s t e m m e r:

Den af Danmarks Naturfredningsforening fremsatte begæring om offentlig adgang til matr.nr. 14 g og 15 m Lyegaard by og søgn kan ikke tages til følge.

Erik Jensen.

Grundtvig.

Thony Jensen.

Udskriftens rigtighed bekræftes:

Grundtvig.

